

CAREERS360

Gujarat Board 10th

Gujarati

Model Paper 2021

(First and Second language)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે ધોરણ-10 : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વિશ્લેષણ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	29	16	10	04	21	80
ટકા	36%	20%	13%	05%	26%	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	16	16	16
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	04	06	08
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	07	10	24
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	03	08
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	52	59	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	વિભાગનું નામ	ગુણ
1.	ગદ્ય વિભાગ	20
2.	પદ્ય વિભાગ	20
3.	વ્યાકરણ વિભાગ	20
4.	અર્થગ્રહણ / લેખન	20
	કુલ	80

નોંધ : ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસક્રમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્દાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહિ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે ધોરણ-10 : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ- A (ગદ્ય)	[20]
(અ)	નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (કૃતિ - કર્તા / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર / પાત્ર-કૃતિ / પાત્ર - ઉક્તિ) આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(બ)	આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. ચાર ખાલી જગ્યાઓ પૂછવી. (કૌંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(ક)	આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ડ)	આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(ઈ)	આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ- B (પદ્ય)	[20]
(અ)	નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (કૃતિ - કર્તા / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર - આ બે પૈકી ગમે તે એક જોડકું પૂછવું.) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(બ)	આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂછવી. (કૌંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(ક)	આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ડ)	આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(ઈ)	આપેલ પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 3 ગુણ)	06

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત				ગુણ
	વિભાગ- C (વ્યાકરણ)				[20]
	<p>માગ્યા પ્રમાણે વ્યાકરણના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ)</p> <p>(નોંધ : વ્યાકરણ વિભાગના પ્રશ્નો પૈકી કુલ 8 ગુણના પ્રશ્નો વિકલ્પો સાથે હેતુલક્ષી પ્રકારના પૂછવાના રહેશે.)</p>				
1.	જોડણી	11.	શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ		
2.	સંધિ	12.	વિરોધી શબ્દ		
3.	સમાસ	13.	અર્થભેદ		
4.	કર્તારિ અને કર્મણિ વાક્યરચના (જોડકાં સ્વરૂપે)	14.	તળપદા શબ્દો		
5.	અલંકાર	15.	વિશેષણ		
6.	પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય	16.	ક્રિયાવિશેષણ		
7.	સમાનાર્થી	17.	ધ્વનિશ્રેણી		
8.	સંજ્ઞા	18.	પ્રેરક/ભાવે વાક્ય રચના		
9.	રૂઢિપ્રયોગ	19.	છંદ ઓળખાવો		
10.	કહેવત	20.	છંદનું ઉદાહરણ/બંધારણ		
	વિભાગ- D (અર્થગ્રહણ/લેખનસજ્જતા)				[20]
(અ)	આપેલ પંક્તિઓનો અર્થવિસ્તાર. (બેમાંથી કોઈપણ એક) (પંદર વાક્યમાં લખો.)				04
(બ)	આપેલ વિષય પર આશરે 100 શબ્દોમાં અહેવાલ લખો.				04
(ક)	આપેલ ગદ્યખંડનો ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શીર્ષક આપો.				04
(ડ)	આપેલ મુદ્દાના આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (ત્રણમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ)				08

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ છે.
- દરેક વિભાગના 20 ગુણ છે.
- જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[04]

કૃતિ

સાહિત્ય પ્રકાર

(1) વાઈરલ ઈન્ફેક્શન	(અ) નવલકથા ખંડ
(2) ઘોડીની સ્વામીભક્તિ	(બ) નવલિકા
(3) ચોપડાની ઈન્દ્રજાળ	(ક) નિબંધ
(4) ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ	(ડ) લોકકથા
	(ઈ) આત્મકથાખંડ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[04]

- (1) પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવાની ખુશીમાં રામાયણ અને મહાભારત ને ભેટ મળ્યાં હતાં.
(સૌરભ, અંકિત, સંજય)
- (2) દેવજી અને કાનજી નવજાત બાળકને પાસે લઈ ગયા. (વેલજી, માણેક, મુખિયાજી)
- (3) ગંદકીથી ખલેલ પામનાર સંત હતા. (રવિશંકર મહારાજ, સ્વામી વિવેકાનંદ, વિનોબા ભાવે)
- (4) ડુંગર અને તેની પત્ની સ્ટેશને ગાડી પકડવા માગતાં હતાં. (મુજપુર, આનંદપુર, રાજપુર)

(ક) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[02]

- (1) ‘છત્રી’ પાઠના લેખકને કયો ઉપાય કારગત નીવડ્યો ?
- (2) ગરીબોનું શોષણ કરનાર ચોપડાનો રંગ કેવો હતો ?

(ડ) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

- (1) લેખકને ઉઘરાણીએ શા માટે જવું ગમતું હતું ?
- (2) કાળુ અનાજ માટેની મદદ લેવા શા માટે તૈયાર થયો ?
- (3) રાજકોટ છત્રી લેવા જવાની વાતમાં લેખક શા માટે મક્કમ રહ્યા ?

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[06]

- (1) ઢેલ ઘોડીની વફાદારી અને ખાનદાની વર્ણવો.
- (2) ‘ગતિભંગ’ શીર્ષકની યથાર્થતા ચર્ચો.
- (3) ‘આખરે તો શિક્ષણનું ધ્યેય બાળક ઉમદા માણસ બને તે છે.’ વિધાન સમજાવો.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - B

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[04]

કૃતિ

સાહિત્યકાર

(1) વૈષ્ણવજન

(અ) જયંત પાઠક

(2) શિકારીને

(બ) હરીન્દ્ર દવે

(3) એક બપોરે

(ક) નરસિંહ મહેતા

(4) વતનથી વિદાય થતાં

(ડ) કલાપી

(ઈ) રાવજી પટેલ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[04]

(1) અશોક ચાવડાનું ઉપનામ..... છે. (વાસુકિ, આદિલ, બેદિલ)

(2) 'હું એવો ગુજરાતી' કાવ્યમાં કવિ નરસિંહ મહેતાને માટે યાદ કરે છે. (આખ્યાન, પ્રભાતિયાં, છપ્પા)

(3) મારો વાડીમાંનો મોરલો. (જેઠ, દિયર, નણદોઈ)

(4) 'એક બપોરે' કૃતિમાં ના વૃક્ષનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. (આંબા, મહુડા, લીમડા)

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[02]

(1) મારગની ધૂળને સૂર શું પૂછે છે ?

(2) 'ભારવાળો મુગટ' એટલે શું ?

(ડ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

(1) સત્યના આયુધની વિશેષતા જણાવો.

(2) કવિ વૈષ્ણવજનને સકળ તીર્થ સ્વરૂપ શા માટે કહે છે ?

(3) પક્ષીને પામવા કવિ શું કરવાનું કહે છે ?

(ઈ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[06]

(1) 'માધવને દીઠો છે ક્યાંય ?' કાવ્યના આધારે માધવને મેળવવા માટેની સૂરની તીવ્ર ઉત્કંઠા વર્ણવો.

(2) 'ચાંદલિયો' લોકગીતમાં નાયિકાના મનોભાવો તમારા શબ્દોમાં લખો.

(3) 'દીકરી' કાવ્યનો મધ્યવર્તી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ - C

● માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો :

[20]

આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ લખો.

(1) નીચેના બે શબ્દોની સાચી જોડણી શોધીને લખો.

(1)

- સહાનુભૂતી

(સહાનુભૂતી, સહાનૂભુતિ, સહાનુભૂતિ)

- વિજળી

(વીજળિ, વિજળિ, વીજળી)

(2) 'સૂર્ય + અસ્ત' શબ્દની સાચી સંધિ જોડો.

(1)

- (સૂર્યસ્ત, સૂર્યાસ્ત, સુર્યાસ્ત)

(3) 'રાવણવધ' શબ્દનો સમાસ ઓળખાવો.

(1)

(દ્વન્દ્વ સમાસ, તત્પુરુષ સમાસ, ઉપપદ સમાસ)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (4) યોગ્ય જોડકું જોડો: (1)
- (અ) (બ)
- (1) કર્તારિ વાક્ય રચના (1) છત્રીના સ્ટોરમાં જઈ મારાથી છત્રી મંગાઈ.
- (2) કર્મણિ વાક્ય રચના (2) ફોગટ થોડું અપાય છે ?
- (3) ડુંગર એક વાર પત્નીના મુખ સામે જોઈ રહ્યો.
- (5) ‘મનેખ જેવા મનેખનેય કપરો કાળ આવ્યો છે!’ વાક્યમાંના અલંકારનો પ્રકાર જણાવો. (1)
- (ઉપમા અલંકાર, અનન્વય અલંકાર, વ્યતિરેક અલંકાર)
- (6) ‘શારીરિક’ શબ્દમાં કયો પ્રત્યય રહેલો છે? (1)
- (પૂર્વ પ્રત્યય, પર પ્રત્યય, એક પણ પ્રત્યય નહિ)
- (7) નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દ શોધીને લખો. (1)
- મયંક (હરણ, ચંદ્ર, રાત્રિ)
- તરુ (વૃક્ષ, તરવું, ભયંકર)
- (8) ‘લાકડું’ સંજ્ઞાનો આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો પ્રકાર લખો. (1)
- (ભાવવાચક સંજ્ઞા, દ્રવ્યવાચક સંજ્ઞા, જાતિવાચક સંજ્ઞા)
- નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.
- (9) નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો. (1)
- દાઝ કાઢવી
- (10) નીચે આપેલ કહેવતનો અર્થ લખો. (1)
- નહીં ધરના કે નહીં ઘાટના
- (11) નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (1)
- મુશ્કેલીથી પ્રાપ્ત થાય તેવું
- (12) નીચેના શબ્દનો વિરોધી શબ્દ લખો. (1)
- સુધા
- (13) બંને શબ્દના જોડણી ભેદે થતો અર્થભેદ જણાવો. (1)
- પુર - પૂર
- (14) નીચેના તળપદા શબ્દનું શિષ્ટ રૂપ લખો. (1)
- લગણ
- (15) નીચેના વાક્યમાંથી વિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)
- જીવલો દાનતનો શુદ્ધ !
- (16) નીચેના વાક્યમાંથી ક્રિયાવિશેષણ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)
- એકાએક ફગફગિયો દીવો બુઝાઈ ગયો.
- (17) ‘કોઢાર’ શબ્દના ધ્વનિ ઘટકો (સ્વર-વ્યંજન) છૂટા પાડો. (1)
- (18) નીચેના વાક્યની ભાવે વાક્ય રચના બનાવો. (1)
- માણેક કણસે છે .

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(19) નીચેની પંક્તિમાંનો છંદ ઓળખાવો.

(1)

અમારા એ દાદા વિપુલ વડના ઝુંડ સરખા.

(20) ‘મ ભ ન ત ત ગા ગા’ કયા છંદનું બંધારણ છે?

(1)

વિભાગ - D

[20]

(અ) નીચે આપેલી પંક્તિઓનો આશરે પંદર વાક્યોમાં અર્થવિસ્તાર કરો.

[04]

સૌંદર્યો વેડફી દેતાં ના ના સુંદરતા મળે;

સૌંદર્યો પામતાં પ્હેલાં, સૌન્દર્ય બનવું પડે.

અથવા

આવ નહીં આદર નહીં, નહીં નયનમાં નેહ,

તે ઘર કદી ન જઈએ, કંચન વરસે મેહ :

(બ) તમારી શાળામાં યોજાયેલ ‘શિયાળુ રમતોત્સવ’નો અહેવાલ આશરે એકસો શબ્દોમાં તૈયાર કરો.

[04]

(ક) નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

[04]

ઘર કાનો માત્ર વિનાનો બે અક્ષરી શબ્દ, પણ આ કેવળ શબ્દ નથી. આખું જીવન એની સાથે સંકળાયેલું છે. પક્ષીને પણ પોતાનો માળો હોય છે ! વાઘ, સિંહ જેવા પશુને પણ પોતાની ગુફા હોય છે ! ઘરેથી નીકળીને પછી માણસ જ્યાં સુધી ઘરે પહોંચતો નથી, તથા પોતાની પથારી પર સૂતો નથી ત્યાં સુધી એને જંપ અને ચેન મળતાં નથી. ઘર આગળ ફાઈવ-સ્ટાર હોટલ ફિક્કી લાગે છે. ઘર એટલે માત્ર સલામતીનું છાપરું નહીં, પણ ઘર એટલે હુંફ, ગમે તેટલો ગરીબ માણસ હોય, પણ ઘરમાં એ રાજા છે. પુરુષ માટે જે ઘર છે તે સ્ત્રી માટે કિલ્લો છે. ઘરની મજા એ છે કે તમે તમારી રીતે વર્તી શકો છો. તમે જે છો ને જેવા છો એવા પ્રગટ થઈ શકો છો. જેમની ચેતનાનો વિસ્તાર થયો છે એમની ઘરની કલ્પના ઘણી વ્યાપક હોય છે.

(ડ) ગમે તે એક વિષય પર આપેલા મુદ્દાને આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો.

[08]

-પુસ્તકોની મૈત્રી:

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - સારાં પુસ્તકોનો જીવનમાં ફાળો - સારાં પુસ્તકોથી થતા લાભ - નઠારાં પુસ્તકોના ગેરલાભ - ઉપસંહાર.

અથવા

-વિશ્વબંધુત્વ

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - ભારતીય સંસ્કૃતિ - ‘વિશ્વ એક પરિવાર છે’ એ ભાવનાનો વિકાસ - વિશ્વબંધુત્વની ભાવનામાં આત્મીયતાના સંબંધો - ઉપસંહાર

અથવા

-બળબળતા જામ્યા બપોર...

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - બપોરનું વાતાવરણ - ગરમીની લોકો પર અસર - પ્રકૃતિ પર અસર - બપોરનું સૌંદર્ય - ઉપસંહાર.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે
ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	24	13	19	04	20	80
ટકા	30 %	16 %	24 %	05 %	25 %	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	12	12	12
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	04	06	08
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	08	11	28
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	03	08
	કુલ	49	56	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણ
	વિભાગ-A	
1.	ગદ્ય વિભાગ	20
	વિભાગ-B	
2.	પદ્ય વિભાગ	20
	વિભાગ-C	
3.	વ્યાકરણ વિભાગ	16
	વિભાગ-D	
4.	અર્થગ્રહણ/લેખન	24
	કુલ	80

નોંધ : ગુ.મા.ઉ.મા.શિ. બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસક્રમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્દાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહીં.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે
ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

પેટા વિભાગ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ)	20
(અ)	જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (ત્રણ) (પાત્ર-ઉક્તિ / કૃતિ-કર્તા / પાત્ર-કૃતિ / કૃતિ-પ્રકાર) આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(બ)	(1) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (બે ખાલી જગ્યાઓ પૂછવી, કૌંસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
	(2) આપેલાં વિધાન ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (બે વિધાન પૂછવાં) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ક)	એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(ડ)	બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા ને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(ઈ)	સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા) (કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ-B (પદ્ય વિભાગ)	20
(અ)	જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (ત્રણ) (કૃતિ-કર્તા / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર) (બે પૈકી ગમે તે એક જોડકું પૂછવું) (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(બ)	(1) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યાઓ પૂરો. (બે ખાલી જગ્યા પૂછવી, વિકલ્પો આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
	(2) આપેલાં વિધાન ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (બે વિધાન પૂછવાં) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ક)	એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(ડ)	બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા ને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(ઈ)	સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા ને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે
ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

વિભાગ-C (વ્યાકરણ)			16
માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો.			
1.	સમાનાર્થી શબ્દ આપો.	02	
2.	વિરોધી શબ્દ આપો.	02	
3.	જોડણી સુધારો.	02	
4.	સંધિ છોડો/જોડો.	01	
5.	સમાસ ઓળખાવો.	01	
6.	રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો.	01	
7.	કહેવત સમજાવો	01	
8.	કર્તરિ વાક્ય / કર્મણિ વાક્ય	01	
9.	ભાવે/પ્રેરક વાક્ય	01	
10.	વિશેષણ/વિશેષણનો પ્રકાર	02	
11.	વિરામચિહ્ન	02	
વિભાગ-D (અર્થગ્રહણ / લેખન વિભાગ)			24
(અ)	સંક્ષેપીકરણ	04	
(બ)	વાર્તાલેખન	04	
(ક)	અહેવાલલેખન	04	
(ડ)	વિચાર વિસ્તાર (બેમાંથી કોઈપણ એક)	04	
(ઈ)	નિબંધલેખન (ત્રણમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ)	08	

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ છે.
- જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A (ગદ્ય વિભાગ)

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[03]

અ (કૃતિ)

બ (કર્તા)

(1) પ્રયાણ

(અ) પ્રેમજી પટેલ

(2) જેઠીબાઈ

(બ) રમણભાઈ નીલકંઠ

(3) ટિફિન

(ક) વિકાસ શર્મા

(ડ) દુલેરાય કારાણી

(બ)(1) નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[02]

(1) ભર બજારે યોગાનમાં રમઝૂએ રાગ ઉપાડ્યો.

(ભૈરવી, અડાણો, સારંગી)

(2) અમૂલ ડેરીના સ્વપ્ન દેષા હતા.

(વર્ગીસ કુરિયન, ત્રિભુવનદાસ પટેલ, વલ્લભભાઈ પટેલ)

(2) નીચે આપેલાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

[02]

(1) ઘવાયેલો દીપક ઈશ્વરનું સ્મરણ કરે છે.

(2) જેઠીમાએ દીવ બંદરમાં રંગાટ અને વણાટકામનું કારખાનું ઊભું કર્યું હતું.

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[03]

(1) 'ટિકિટ' માટે ભદ્રંભદ્ર કયો શબ્દ પ્રયોજે છે ?

(2) બલાઈને સૌથી વધુ આકર્ષણ કયા વૃક્ષનું હતું ?

(3) 'ટિફિન' કૃતિમાં ગાય માટે કયો શબ્દ પ્રયોજાયો છે ?

(ડ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

(1) પોર્ટુગીઝ ઓફિસરો જેઠીબાઈના ઘર પાસેથી પસાર થતા ત્યારે શું કરતા ?

(2) બલાઈને પ્રકૃતિ સાથે કેવી લાગણી છે ?

(3) અંબારામ ભદ્રંભદ્રના વેગ માટે કઈ ઘટના યાદ કરાવે છે ?

(ઈ) નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[06]

(1) સર અમલ દેરાસરીનું હૃદય પરિવર્તન તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

(2) 'શરણાઈના સૂર' કૃતિના આધારે પિતાની વેદના આલેખો.

(3) જેઠીબાઈનું પાત્રનિરૂપણ કરો.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - B

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[03]

(અ) કૃતિ

(બ) સાહિત્ય પ્રકાર

(1) જીવન અંજલિ થાજો

(અ) ગઝલ

(2) તે બેસે અહીં

(બ) સોનેટ

(3) ક્યાં રે વાગી ?

(ક) ગીતકાવ્ય/પ્રાર્થના

(ડ) લોકગીત

(બ)(1) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[02]

(1) મોરલીનો નાદ માં ગાજે છે. (ધરતી, દિશાઓ, ગગન)

(2) સતની કાંટાળી કેડી પર બની પથરાજો. (પુષ્પ, કંટક, પાથરણું)

(2) નીચે આપેલાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

[02]

(1) કડવા લીમડાની છાયા કડવી હોય છે.

(2) 'જીવમાં જીવ આવ્યો' કાવ્યના સર્જક હરિકૃષ્ણ પાઠક છે.

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[03]

(1) વૃંદાવનના માર્ગે વહાલો શું માગે છે ?

(2) હાઈકુ સાહિત્ય પ્રકારમાં કેટલા અક્ષરો હોય છે ?

(3) 'ક્યાં રે વાગી ?' કાવ્યમાં મોરલીના રાગને કેવો કલ્પો છે ?

(ડ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

(1) કવિ મૃત્યુ સાથે કેવો સંઘર્ષ કરવા માંગે છે ?

(2) 'તે બેસે અહીં' કાવ્યમાં કવિ દાનનો મહિમા કયા ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવે છે ?

(3) વરસાદ વરસવાથી પ્રકૃતિ પર તેની શી અસર થઈ ?

(ઈ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[06]

(1) 'જીવન અંજલિ થાજો' શીર્ષકની યથાર્થતા ચર્ચો.

(2) 'પંખી પીંજરામાં ભરાઈ ગયું' માં વ્યક્ત થતી વેદના વર્ણવો.

(3) 'ક્યાં રે વાગી ?' કાવ્યનો મધ્યવર્તી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ - C (વ્યાકરણ વિભાગ)

[16]

● માગ્યા પ્રમાણે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

(1) નીચેનામાંથી કયો શબ્દ 'વૃંદા' શબ્દનો સમાનાર્થી છે ?

[1]

(અ) ટોળું

(બ) તુલસી

(ક) વંદો

(2) નીચેનામાંથી સમાનાર્થી શબ્દનું કયું જોડકું ઉચિત નથી ?

[1]

(અ) રાત-રજની

(બ) અનિલ-પવન

(ક) હરખ-શોક

(3) 'ઉદય' શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ શોધીને લખો.

[1]

(અ) અસ્ત

(બ) ઊગવું

(ક) વ્યસ્ત

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (4) નીચે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દનાં જોડકાં આપ્યાં છે. તેમાં કયું જોડકું ઉચિત નથી? [1]
 (અ) તડકો X છાંયો (બ) ચોર X શાહુકાર (ક) પ્રશંસા X વખાણ
- (5) નીચેનામાંથી કઈ જોડણી સાચી છે? [1]
 (અ) મિનિટ (બ) મીનિટ (ક) મિનીટ
- (6) જર્મની ટેક્નોલોજીની એ પણ આગળ છે. [1]
 (અ) દ્રષ્ટિ (બ) દશિટ (ક) દષ્ટિ
- (7) નીચેનામાંથી 'ચિંતાતુર' શબ્દની કઈ સંધિ યોગ્ય રીતે છોડેલી છે? [1]
 (અ) ચિંત + અતુર (બ) ચિંતા + આતુર (ક) ચિતા + આતુર
- (8) નીચેનામાંથી કયો સમાસ મધ્યમ પદલોપી છે? [1]
 (અ) વાતાવરણ (બ) પતિપત્ની (ક) સિંહાસન
- (9) 'આંખ મીચી જવી' રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો. [1]
- (10) 'ઝાઝી કીડીઓ સાપને તાણે' - કહેવતનો અર્થ લખો. [1]
- (11) 'સુનિલ નિબંધ લખે છે' - કર્મણિ વાક્ય બનાવો. [1]
- (12) સકીના પકવાન જમતી - પ્રેરક વાક્ય બનાવો. [1]
- (13) 'દસ વરસના દીકરાને લઈને તે અહીં આવ્યો હતો.' - રેખાંકિત વિશેષણનો પ્રકાર જણાવો. [1]
- (14) નીચેનામાંથી અવિકારી વિશેષણ શોધીને લખો. [1]
 (અ) મોટું (બ) નટખટ (ક) ડાહ્યું
- (15) હાલો મીર હાલો ઝટ વહેતા થાવ - યોગ્ય વિરામચિહ્નો મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો. [1]
- (16) વાક્યને અંતે કયું વિરામચિહ્ન ન મૂકી શકાય? [1]
 (અ) અલ્પવિરામ (બ) પૂર્ણવિરામ (ક) પ્રશ્નાર્થચિહ્ન

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ / લેખન સજ્જતા)

[24]

- (અ) નીચે આપેલ ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [04]

યુવાન માણસોમાં ઘણું ખરું મનમાં આવે તે કહી દેવાની ટેવ હોય છે. જેથી કરી લુચ્ચાઈમાં પાકા થયેલા માણસોનો તેઓ બિયારા ભોગ થઈ પડે છે. કોઈ લુચ્ચો માણસ તમને કહેશે કે હું તમારો મિત્ર છું તો ખરે જ તેને ખરો મિત્ર ગણે અને ક્ષણિક મિત્રતાના વચનથી તેમાં વગર વિચારે બેહદ વિશ્વાસ રાખે તેથી પોતાને વિનાશકારક પરિણામ નીપજે. આથી મોઢે બોલાયેલી મિત્રતાથી સાવધ રહેવું. તેવા મિત્ર આવે ત્યારે તેમને ઘણી સલુકાઈથી મળવું. પણ તેના બોલવામાં કાંઈ ભરોસો રાખવો નહીં. પહેલી જ મુલાકાતમાં અથવા થોડીક ઓળખાણમાં લોકો મિત્ર થઈ જાય છે એવું કદી ધારતા નહિ, ખરી મિત્રતા તો હળવે-હળવે થાય છે અને અન્યોન્યના ગુણનું જ્ઞાન થયા વિના તે મિત્રતા કદી વૃદ્ધિ પામીને પકવ થતી નથી.

- (બ) આપેલા મુદ્દાઓ પરથી વાર્તા લખો અને તેમાંથી મળતો બોધ લખી તેને શીર્ષક આપો. [04]

એક કંજૂસ - વાડામાં રૂપિયા દાટવા - દરરોજ રાત્રે રૂપિયા ગણવા - ચોરનું જોઈ જવું - રૂપિયા કાઢી લેવા અને કાંકરા મૂકવા - કંજૂસને જાણ - માથું કૂટવું - પાડોશીનું મહેણું - “હવે કાંકરા ગણજે” - બોધ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (ક) તમારી શાળામાં યોજાયેલ 'વૃક્ષારોપણ સપ્તાહ' કાર્યક્રમનો અહેવાલ આશરે ૧૦૦ (એકસો) શબ્દોમાં લખો. [04]
- (ડ) નીચે આપેલી પંક્તિઓનો વિચાર-વિસ્તાર કરો. [04]
- હૈયે વડવાનલ જલે, તો યે સાગર ગાય
હસી જાણે જગઝેર પી, સંત તે કહેવાય.
- અથવા
- આળસ એ જીવતા માણસની કબર છે.
- (ઘ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર આશરે 200 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [08]
- પ્રવાસનું જીવન ઘડતરમાં સ્થાન
(પ્રસ્તાવના - પ્રવાસના વિવિધ ફાયદા - પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, સૌંદર્ય દ્રષ્ટિનો વિકાસ - સામૂહિક જીવનનો અનુભવ - સાહસિક વૃત્તિનો વિકાસ - ઉપસંહાર)
અથવા
 - માતૃપ્રેમ
(પ્રસ્તાવના - ધરતી પરનું અમૃત - પશુપંખીઓનાં માતૃપ્રેમનાં દૃષ્ટાંતો - માતાનું વાત્સલ્ય - માતા અમૂલ્ય મૂડી - ઉપસંહાર)
અથવા
 - પ્રાર્થના - આત્માનો ખોરાક
(પ્રસ્તાવના - ઈશ્વરના ઋણી - વિવિધ ધર્મોમાં પ્રાર્થના - પ્રાર્થનાની શક્તિ અને તેનાં ઉદાહરણ - પ્રાર્થનાના સંસ્કાર - ઉપસંહાર)